

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.21.1.2024

st. bryg. Tomasz Baran
Podkarpacki Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie
ul. M. Mochnackiego 4,
35-016 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/033 – Funkcjonowanie systemu łączności w służbach podległych MSWiA

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie ¹ , ul. M. Mochnackiego 4, 35-016 Rzeszów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	St. bryg. Tomasz Baran, Podkarpacki Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, od 24 lutego 2024 r. Poprzednio od 6 kwietnia 2016 r. do 23 lutego 2024 r. stanowisko to zajmował bryg. Andrzej Babiec.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Funkcjonowanie systemu łączności radiowej w odniesieniu do wyzwań i zagrożeń współczesnego świata. 2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemów łączności radiowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 31 października 2024 r. z wykorzystaniem dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, związanych z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	1. Jacek Wolan główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LRZ/133/2024 z dnia 26 września 2024 r. 2. Paweł Rakowski starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LRZ/134/2024 z dnia 26 września 2024 r. (akta kontroli str. 3-5)

¹ Dalej KW PSP lub Komenda.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o *NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Używany w latach 2022-2024 r. przez PSP system analogowej łączności radiowej, nie spełniał wymagań stawianych systemowi łączności radiowej służb porządku publicznego i ratownictwa w zakresie możliwości współdziałania. System ten był nieodporny na zakłócenia i podsłuchy.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podjęte przez KW PSP działania w zakresie rozbudowy systemu łączności, które spowodowały skuteczne osiągnięcie sprawnych połączeń na terenie działania Komendy. Pozytywna ocena dotyczy także działań Komendy w pozyskaniu środków finansowych dla zapewnienia rozbudowy sieci łączności i wyposażenia w sprzęt łączności umożliwiający migrację obecnie funkcjonującej analogowej sieci do standardu DMR. Komenda wyposażona została w wystandaryzowany sprzęt łączności radiowej, który jest odpowiednio zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych.

Komenda brała udział w ćwiczeniach wraz z innymi służbami podległymi MSWiA, a wypracowane rozwiązania pozwalały na współpracę pomiędzy poszczególnymi formacjami w sytuacjach kryzysowych.

NIK zwraca uwagę, że zatrudnienie w Wydziale Informatyki i Łączności KW PSP było niewystarczające dla realizacji zadań w zakresie sprawnego i bezpiecznego utrzymania łączności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemów łączności radiowej w odniesieniu do wymagań i zagrożeń współczesnego świata.

Opis stanu faktycznego

1.1.

W KW PSP i jednostkach podległych na terenie województwa podkarpackiego funkcjonuje system łączności radiowej zorganizowany w oparciu o wykorzystanie częstotliwości radiowych z pasma UKF136-174 MHz, będącego w dyspozycji MSWiA. W ramach posiadanego pasma częstotliwości MSWiA przekazała do dyspozycji PSP wyodrębnione kanały radiowe. Komenda Główna PSP⁵ dokonała planowania radiowego na terenie kraju i przydzieliła określone kanały radiowe do wykorzystania w ramach jednolitej przyjętej na terenie kraju struktury sieci radiowych. Wszystkie zasady funkcjonowania systemów łączności radiowej zostały określone w Instrukcji w sprawie organizacji łączności radiowej⁶.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dalej: KG PSP.

⁶ Załącznik do Rozkazu Nr 8 KG PSP z dnia 5 kwietnia 2019 roku.

- a. W KW PSP i jednostkach podległych na terenie województwa podkarpackiego wszystkie systemy łączności radiowej funkcjonują w standardzie analogowym z modulacją F3E bez szyfrowania korespondencji, natomiast niektóre z użytkowanych sieci (wojewódzka i powiatowe) posiadają tonową blokadę szumów CTCSS. Struktura sieci radiowych składa się z wydzielonych sieci radiowych do wykorzystania na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Zasadnicze znaczenie sieci:

- Sieć Wojewódzka (PW) zapewniająca łączność pomiędzy stanowiskami kierowania na terenie województwa oraz z pojazdami KW PSP w Rzeszowie,
- Sieci powiatowe (PR) – zapewniające łączność pomiędzy stanowiskami kierowania komendantów miejskich/powiatowych PSP a pojazdami PSP i OSP⁷ oraz osobami funkcyjnymi z PSP i OSP z terenu powiatu,

Wszelkie dane o funkcjonujących sieciach radiowych takie jak: dane radiowe, mapy zasięgów, schematy organizacji łączności, dokumentacja techniczna itp. są zawarte w „Dokumentacji Łączności Radiowej” prowadzonej przez poszczególne jednostki organizacyjne PSP. W jednostkach PSP do zadań administracyjnych i potrzeb powiadamiania i dysponowania podczas dyżurów domowych wykorzystywane są też służbowe telefony komórkowe, przydzielone najczęściej kadrze kierowniczej i zarządczej.

- b. W jednostkach PSP na terenie województwa są używane radiotelefony: stacjonarne zainstalowane z budynkach własnych PSP i obiektach obcych, radiotelefony przewoźne zainstalowane w pojazdach oraz radiotelefony noszone przeznaczone do wykorzystania przez strażaków.

Na wyposażeniu jednostek PSP są również samochody dowodzenia i łączności, które posiadają w swojej zabudowie radiotelefony kwalifikowane jako stacjonarne i radioprzemienniki do budowy sieci zwiększonego zasięgu. Używany obecnie sprzęt radiowy w PSP w większości jest to sprzęt wykonany w technologii cyfrowo-analogowej spełniający standard DMR zgodny z ETSI, jednak są jeszcze w użyciu starsze radiotelefony analogowe. W jednostkach OSP nadal 60%-80% stanu ilościowego to sprzęt analogowy, który nie spełnia standardu DMR (ETSI). Wg stanu na dzień 30 września 2024 r. w jednostkach organizacyjnych PSP jest eksploatowanych 1428 szt. radiotelefonów, z czego 883 szt. jest to sprzęt cyfrowy, a 545 szt. to modele analogowe. Na wyposażeniu sprzętowym KW PSP znajdują się też 3 radioprzemienniki, w tym 1 stacjonarny i 2 mobilne.

Naczelnik Wydziału Informatyki i Łączności KW PSP wyjaśniła, że *radioprzemiennik stacjonarny będzie w najbliższym czasie wycofany z eksploatacji i zamieniony na stację bazową sterowaną cyfrowo. Z dwóch radioprzemienników mobilnych jeden z nich stanowi wyposażenie samochodu dowodzenia i łączności i może pracować w sieciach cyfrowych i analogowych, a drugi⁸ tylko na kanałach analogowych.*

W 2023 r. na terenie województwa podkarpackiego zakończono realizację dużego projektu z zakresu łączności radiowej, którego efektem jest instalacja dodatkowych 73 stacji radiowych, dzięki czemu osiągnięto 100% pokrycie sieci powiatowych (PR). W jednostkach PSP województwa jest eksploatowanych 239 szt. telefonów komórkowych. Telefony komórkowe są przydzielone kadrze kierowniczej i zarządczej i są wykorzystywane do kontaktów w sprawach administracyjnych do powiadamiania (komunikaty SMS). Do alarmowania członków grup operacyjnych pełniących dyżur domowy, którzy nie mają przydzielonych służbowych telefonów komórkowych wykorzystuje się prywatne telefony komórkowe. Podczas działań ratowniczo-

⁷ Ochotnicza Straż Pożarna.

⁸ Radioprzemiennik mobilny nie jest przypisany do pojazdu.

gaśniczych służbowe telefony komórkowe są wykorzystywane tylko do współpracy z innymi podmiotami ratowniczymi i instytucjami współdziałającymi, gdyż w praktyce nie funkcjonuje kanał B112, wydzielony z zasobów MSWiA i przeznaczony do łączności i współdziałania z innymi służbami. Wykorzystywane obecnie systemy łączności radiowej umożliwiają jedynie przekazywanie komunikatów głosowych, transmisja danych nie jest możliwa za wyjątkiem kodów STQC (Standardisation Testing and Quality Certification) czyli kodów służących do selektywnego alarmowania jednostek OSP. Do transmisji danych pomiędzy jednostkami PSP wykorzystywana jest wewnętrzna sieć MSWiA OST112 i sieć publiczna Internet. Komenda posiada samochód dowodzenia i łączności (SDŁ) oraz samochód lekki rozpoznawczo ratowniczy (SLRR), które umożliwiają przesył danych⁹ podczas działań ratowniczo-gaśniczych.

(akta kontroli str. 6-14)

1.2.

Zasilanie w energię elektryczną Komendy Wojewódzkiej (i Miejskiej)¹⁰ odbywa się ze stacji transformatorowej SN (średniego napięcia) zlokalizowanej na działce Komendy. Stacja wyposażona jest w dwa transformatory. Zasilanie do Komend jest doprowadzone jednym torem podziemnym biegnącym w całości po terenie działki. W budynku stacji transformatorowej zamontowano układ automatycznego przełączania, który podaje zasilanie z drugiego transformatora w przypadku awarii pierwszego. Zasilanie obu komend wsparte jest agregatem prądotwórczym spalinowym o mocy 200 kVA z układem automatycznego startu wyzwalanego czujnikiem zaniku zasilania z linii zewnętrznej. Przełączanie odbywa się poprzez układ SZR (samoczynnego załączenia rezerwy). Dodatkowo urządzenia informatyki zasilane są z dwóch UPS – jeden „duży” UPS Cover NT60 o mocy 60 kVA zasila urządzenia informatyki (serwery, switchy itp.) znajdujące się w serwerowni Komendy, podając do nich zasilanie poprzez wydzielony i oznaczony obwód z gniazdami z „kluczem”, do których włączone są stacje robocze pracowników KW PSP oraz stanowisk kierowania. Drugi UPS Eaton 9155 zasila wyłącznie urządzenia informatyki znajdujące się w serwerowni poprzez swój wydzielony i oznaczony obwód. Praca UPS Cover NT60 jest monitorowana poprzez podłączenie jego wyjścia sygnalizującego pracę z akumulatorów do systemu alarmowego¹¹. Czas podtrzymania zasilania z UPS Cover NT60 oszacowany na podstawie pojemności akumulatorów i poboru z nich prądu wynosi około 2 godzin. Szacowany czas podtrzymania zasilania przez UPS Eaton wynosi około 30 minut.

Urządzenia UPS poddawane były corocznej konserwacji podczas której wykonywany był pomiar stanu akumulatorów. Wydział Informatyki i Łączności Komendy wykonuje regularne testowanie ich pracy. Agregat jest obsługiwany i testowany przez służby logistyczne Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie.

Urządzenia operatorów dostarczających sieć (modemy/routery) połączone są do różnych UPS¹². Centrala telefoniczna posiada jeden zasilacz (zasilany jest z UPS Cover NT60 o mocy 60 kVA wsparty własnymi akumulatorami). Radiotelefony bazowe¹³ zasilane są z zasilaczy buforowych wspartych własnymi akumulatorami. Urządzenia radiowe w KW PSP są zasilane z wydzielonego obwodu zasilania zabezpieczonego ochronnikami przeciwprzepięciowymi oraz wyłącznikiem

⁹ Za pomocą łączności LTE GSM lub Starlink uzyskują połączenie do Internetu i zestawiają bezpieczne połączenie VPN do sieci Intranet KW PSP w Rzeszowie.

¹⁰ Które znajdują się na tej samej działce.

¹¹ Informuje służbę dyżurną o sytuacji. Gdyby zasilanie z agregatu się nie załączyło i stan alarmu trwał dłużej niż kilka minut służba wykonuje działania w celu wykonania innego sposobu zasilania (ręczne załączenie agregatu, użycie agregatu przewoźnego).

¹² Połączone tak aby chociaż jeden pracował w przypadku awarii (w Komendzie znajdują się 3 łącza zewnętrzne).

¹³ W terenie o zasięgu do kilkudziesięciu kilometrów.

samoczynnym nadprądowym. Obwód ten jest przeznaczony tylko do tego celu - nie są w niego wpięte żadne inne komponenty infrastruktury znajdującej się w Komendzie. Każdy z radiotelefonów stacjonarnych zabezpieczony jest akumulatorem¹⁴, który w przypadku braku zasilania sieciowego podtrzymuje prace tych urządzeń na około dwadzieścia godzin.

Na Stanowisku Kierowania Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego PSP głównym komponentem radiowym są konsole dyspozytorskie zintegrowanego systemu łączności. Są one zasilane z wydzielonego obwodu Komendy.¹⁵

Budynki komend PSP województwa podkarpackiego posiadają systemy zasilania gwarantowanego, które są oparte na stacjonarnych agregatach prądotwórczych sterowanych systemami samoczynnego załączania rezerwy (SZR), zasilaczach awaryjnych UPS zapewniających bezprzerwowe zasilanie urządzeń komputerowych i serwerowni. Urządzenia radiowe w tym stacje radiowe wyniesione posiadają zasilanie awaryjne zapewniające pracę min. na 24 godziny po zaniku zasilania.

KG PSP opracowała w grudniu 2023 r. „Koncepcję migracji na cyfrową łączność radiową w Państwowej Straży Pożarnej”. Określa ona etapy i harmonogram migracji sieci radiowych powiatowych i wojewódzkiej. Zawarte w Koncepcji terminy ukończenia migracji do standardu DMR to:

- 31 grudnia 2026 dla sieci wojewódzkich,
- 31 grudnia 2028 dla sieci powiatowych.

Dodatkowo ww. dokument nakłada na właściwych komendantów PSP obowiązek powołania zespołów zadaniowych ds. migracji.

Na dzień 17 października 2024 r. Komenda osiągnęła 100% stanu wyposażenia w sprzęt łączności zgodny ze standardem DMR, jednak w żadnej z jednostek PSP województwa nie powołano zespołu zadaniowego ds. wdrożenia cyfrowej łączności DMR.

Jak podała Naczelnik Wydziału Informatyki i Łączności KW PSP, (...) zespoły zostaną powołane niezwłocznie po tym jak rozpocznie się intensyfikacja prac związanych z wdrożeniem cyfrowej łączności DMR. (...) Najpewniej w listopadzie br. zostanie podpisany rozkaz ws. powołania zespołu do migracji sieci wojewódzkiej do standardu DMR. Zadaniem zespołu będzie sporządzenie programu organizacyjno-użytkowego, którego celem jest uzyskanie przydziału kanałów i pozwoleń radiowych. Po tym etapie nastąpi przeprogramowanie wszystkich urządzeń radiowych pracujących w sieci wojewódzkiej na nowe kanały i z odpowiednim kluczem szyfrującym. Tutaj należy zaznaczyć, że braki kadrowe w Wydziale Informatyki i Łączności nie będą sprzyjały szybkiemu procesowi przeprogramowywania radiotelefonów, bowiem sam fakt posiadania unikalnego klucza szyfrującego eliminuje opcje wykorzystania przy programowaniu wsparcia podmiotów zewnętrznych (komercyjnych). (...) Dokument "Koncepcja migracji na cyfrową łączność radiową DMR w PSP" nakłada wymagania dot. wyposażenia jednostek w sprzęt łączności DMR w postaci 100% wyposażenia dla PSP, natomiast w przypadku OSP dla każdego pojazdu ratowniczego jeden radiotelefon przewoźny i jeden radiotelefon noszony. Z analizy sporządzonej przez WIL w lipcu br. wynika, że braki w wyposażeniu jednostek OSP w sprzęt łączności zgodny ze standardem DMR sięgają wydatku rzędu 10 mln zł dla całego województwa.

¹⁴ 12V 33Ah lub 12V 45Ah.

¹⁵ Zabezpieczanego przez ochronniki przeciwprzepięciowe i zabezpieczenia nadprądowe oraz w przypadku braku zasilania z sieci przez zasilacz awaryjny UPS Cover NT60 o mocy 60 kVA.

W trakcie kontroli dokonano oględzin przygotowania Komendy na sytuację nagłego kryzysu skutkującego utratą lub ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności oraz zabezpieczenia przed utratą zasilania. Ustalono, że Komenda jest prawidłowo zabezpieczona przed ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności oraz utratą zasilania¹⁶. Dokonano próby połączenia z mobilnego wozu dowodzenia z powiatowymi jednostkami PSP i uzyskano połączenie którego jakość była bardzo dobra.

(akta kontroli str. 6-47)

1.3.

Na koniec września 2024 r. we wszystkich jednostkach na terenie województwa podkarpackiego było 40 strażaków administratorów systemów łączności radiowej. Liczba administratorów wahała się od dziewięciu w Komendzie Miejskiej PSP w Tarnobrzegu do „0” w Komendzie Powiatowej PSP w Leżajsku.

W KW PSP zatrudnionych było dwóch administratorów systemów łączności. Administratorzy systemów łączności radiowej w Komendzie posiadali wykształcenie techniczne i wieloletni staż pracy na stanowiskach łączności. Administratorzy zatrudnieni byli w Wydziale Informatyki i Łączności KW PSP, który realizuje zadania dotyczące utrzymania sprawności działania urządzeń i infrastruktury systemu łączności w Komendzie. Na dzień 30 września 2024 r. w tym Wydziale zatrudnionych było czterech strażaków z wykształceniem technicznym¹⁷ i stażem od 2 do 30 lat.

Do zakresu działania Wydziału Informatyki i Łączności Komendy należy realizacja zadań z zakresu informatyki i łączności, w tym m.in.:

- zapewnienie niezawodnego i ciągłego funkcjonowania sieci, systemów i urządzeń teleinformatycznych Komendy,
- administrowanie urządzeniami do przetwarzania informacji niejawnych,
- realizowanie zadań w zakresie bezpieczeństwa systemów i sieci teleinformatycznych jak również zadań związanych z bezpieczeństwem cyberprzestrzeni,
- utrzymywanie w sprawności technicznej systemów łączności (m.in. prowadzenie napraw, przeglądów i konserwacji sprzętu łączności przewodowej i bezprzewodowej oraz sieci telefonicznej i teleinformatycznej, programowanie i instalacja radiotelefonów pracujących w sieci łączności wojewódzkiej oraz programowanie radiotelefonów dla potrzeb KP (KM) PSP i jednostek ksr-g¹⁸ województwa podkarpackiego).

Osoby realizujące zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa w PSP nie otrzymują świadczeń teleinformatycznych, gdyż ustawodawca nie ujął PSP wśród podmiotów uprawnionych do wnioskowania o środki finansowe na ten cel.

W okresie objętym kontrolą liczba zatrudnionych w Wydziale Informatyki i Łączności Komendy nie zmieniła się, natomiast nastąpił znaczny wzrost zadań¹⁹ zarówno z zakresu łączności jak i cyberbezpieczeństwa. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych

¹⁶ Na terenie KW PSP znajdują się UPS-y zapewniające pracę urządzeń Komendy a także agregat prądowłoczy, uruchamiany automatycznie po utracie zasilania sieciowego oraz stacja paliw z odpowiednim zapasem paliwa (ponad 3 tys. litrów ON w dniu oględzin). Komenda posiada samochód dowodzenia i łączności oraz samochód lekki rozpoznawczo ratowniczy, które umożliwiają mobilne dowodzenie i łączność (w tym przesył danych).

¹⁷ Jeden ze średnim wykształceniem (w trakcie studiów) i trzech z wyższym.

¹⁸ Krajowy system ratowniczo-gaśniczy.

¹⁹ Związany z oddaniem do użytku w 2023 r. rozbudowanego systemu łączności na terenie województwa podkarpackiego, a od końca 2024 r. planowane jest w Komendzie wdrożenie (przejście) systemu DMR, co skutkować będzie koniecznością szyfrowania (kodowania) urządzeń łączności.

w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP²⁰ podaje, iż kierownicy służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, w przypadku ogłoszenia stopnia alarmowego Charlie- CRP zobowiązani są wprowadzić całodobowe dyżury administratorów systemów kluczowych dla funkcjonowania organizacji oraz personelu uprawnionego do podejmowania decyzji w sprawach bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych²¹.

Naczelnik Wydziału Informatyki i Łączności Komendy odnosząc się do administratorów systemów łączności w jednostkach PSP oraz zapewnienia wsparcia przez Komendę wyjaśniła, że KW PSP nie narzucała podległym jednostkom minimalnej ilości osób realizujących zadania łączności. Najczęściej są to osoby z wydziałów realizujących zadania operacyjne, kontrolno-rozpoznawcze, logistyczne i JRG²². WIL KW PSP w Rzeszowie udziela wsparcia merytorycznego w zakresie realizacji zadań z zakresu łączności w tym również pod względem programowania użytkowanych radiotelefonów. Usuwanie usterek technicznych sprzętu i układów antenowych jest zlecane wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym. Utrzymanie i konserwacja posiadanego sprzętu łączności radiowej i układów antenowych opiera się na wykonywaniu przeglądów masztów antenowych, okresowemu wykonywaniu pomiarów współczynnika fali stojącej (SWR) oraz bieżącym utrzymaniu sprzętu w sprawności technicznej (wymiana uszkodzonych elementów, anten i baterii w radiotelefonach noszonych). (...) Uszkodzeniu najczęściej ulegają układy antenowe, które są narażone na zmienne warunki atmosferyczne i wilgoć. Zdarzają się również uszkodzenia infrastruktury łączności związane z występowaniem wyładowań atmosferycznych po których uszkodzenia sprzętu są przeważnie bardzo rozległe, na tą okoliczność jednostki organizacyjne PSP posiadają odpowiednie ubezpieczenia.

Wyjaśniając realizację zadań wynikających z cyt. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, Naczelnik Wydziału Informatyki i Łączności podała, że Komenda nie ma możliwości wykonania tego zdania, ze względu na zbyt małą obsadę etatową wydziału właściwego ds. informatyki i łączności. Wydział ten bowiem musiałby dysponować 10 etatami (na dzień zakończenia kontroli w wydziale odpowiedzialnym za łączność zatrudnione były 4 osoby).

Odnosząc się do poziomu zatrudnienia w Wydziale Informatyki i Łączności Komendy, Komendant wyjaśnił, iż obecnie w Komendzie Wojewódzkiej PSP w Rzeszowie nie planuje się wzrostu zatrudnienia w Wydziale Informatyki i Łączności.

W projekcie zmian do regulaminu organizacyjnego Komendy Wojewódzkiej PSP w Rzeszowie, przesłanym do Komendy Głównej PSP, pismem znak: WKO.0111.2.2024.1.PF z dnia 29 października 2024 r., zawnioskowano o zmianę liczby i rodzaju stanowisk docelowych w Wydziale Informatyki i Łączności, tj. likwidację stanowiska cywilnego w korpusie służby cywilnej oraz utworzenie stanowiska strażaka PSP w korpusie oficerskim. Powyższe nie wpłynie na zwiększenie limitu etatowego w wydziale, pozwoli jedynie na zmianę organizacji pracy i bardziej równomierne obciążenie zadaniami poszczególnych funkcjonariuszy.

Jednocześnie Komendant wyjaśnił, że §7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lipca 2006 r. w sprawie ramowej organizacji komendy wojewódzkiej i powiatowej (miejskiej) PSP (Dz. U z 2023 r. poz. 435) ustala liczbę etatów dla komendy wojewódzkiej PSP w oparciu o ogólną liczbę stałych mieszkańców w województwie. Zmiany demograficzne w woj. podkarpackim (spadek

²⁰ Dz.U. z 2022 r., poz. 2065.

²¹ Załącznik do rozporządzenia w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP, część II, pkt 2, pkt 2.

²² Jednostki Ratowniczo Gaśnicze.

liczby mieszkańców) w żaden sposób nie wpływają na zmniejszenie zakresu realizowanych i planowanych zadań przez poszczególne komórki organizacyjne oraz związane z tym obciążenie poszczególnych pracowników Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie.

(akta kontroli str. 6-14; 48-55; 453-474)

1.4.

Funkcjonujące w jednostkach PSP województwa podkarpackiego systemy łączności radiowej, nie posiadają szyfrowania treści korespondencji radiowych, oznacza to, że istnieje możliwość nasłuchiwania przez osoby nieuprawnione prowadzonych korespondencji w sieciach radiowych. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano incydentów związanych z upublicznianiem nadawanych korespondencji, czy ingerencją osób nieuprawnionych w system łączności radiowej, który byłby związany z nieuprawnionym nadawaniem korespondencji na kanałach radiowych przydzielonych PSP z radiotelefonów będących własnością jednostek ochrony przeciwpożarowej, bądź innych.

W tym okresie wystąpił jeden przypadek lokalnego zakłócenia, które utrudniło pracę linii radiowej łączącej stację radiową z Komendą Powiatową PSP w Sanoku. Występowanie zakłócenia zostało zgłoszone do UKE²³ i wyeliminowane przez działania operacyjne UKE.

Radiotelefony stacjonarne zainstalowane w budynkach KW PSP znajdują się w wydzielonych, zamykanych pomieszczeniach, chronionych systemami kontroli dostępu i systemami alarmowymi. Stacje bazowe i inna infrastruktura łączności (np. punkty pośrednie radioliniowe) zainstalowane poza budynkami PSP w lokalizacjach tzw. „obcych” (np. wieże czy budynki operatorów telekomunikacyjnych, Straży Granicznej, Lasów Państwowych i inne) zawsze posiadają zamykane na klucz szafy „rack” chroniące przed warunkami atmosferycznymi i nieuprawnionym dostępem do urządzeń. W przypadkach lokalizowania stacji radiowych pod wieżami telekomunikacyjnymi szafy typu „outdoor” są umieszczane wewnątrz ogrodzenia wieży, bądź jest wykonane własne ogrodzenie z zamykaną na klucz furtką. Dodatkowo wszystkie stacje radiowe instalowane w lokalizacjach poza obiektami PSP są wyposażone m.in. w czujnik otwarcia drzwi szafy, który automatycznie przesyła alarm „otwarcia drzwi” do właściwego stanowiska kierowania PSP.

Zgodnie z przepisem Instrukcji Organizacji Łączności osoby korzystające z sieci radiowych posiadają odpowiednie uprawnienia, które są uwarunkowane odbyciem szkolenia podstawowego a następnie przedłużane po odbyciu szkolenia doskonalącego w cyklach 5-cio letnich.

(akta kontroli str. 6-14; 56-142)

1.5.

Warunkiem dopuszczenia do pracy w sieci radiowej KW PSP jest odbycie szkolenia dostosowanego do zakresu realizowanych zadań przez abonenta oraz ujęcie w ewidencji osób upoważnionych do pracy w sieciach radiowych ochrony przeciwpożarowej²⁴. Komenda prowadziła ewidencję osób upoważnionych do pracy w sieciach radiowych ochrony przeciwpożarowej, w której odnotowano 54 osoby. Wszyscy strażacy ujęci w tej ewidencji mieli ważne upoważnienia do pracy w sieciach radiowych.

²³ Urząd Komunikacji Elektronicznej.

²⁴ Strażacy KW PSP odbywali szkolenia podstawowe z zakresu łączności w szkołach pożarniczych oraz na szkoleniach przygotowawczych w zawodzie strażak organizowanych przez te szkoły. Po upływie ważności uprawnień w KW PSP organizowane są szkolenia doskonalące przedłużające te uprawnienia na kolejny okres 5 lat.

W okresie objętym kontrolą, strażacy zatrudnieni w Wydziale Informatyki i Łączności Komendy uczestniczyli w warsztatach organizowanych przez firmy zewnętrzne²⁵ dotyczących rozwiązań łączności w standardzie TETRA.

Biuro Informatyki i Łączności KG PSP organizowało coroczne narady szkoleniowe, podczas których były przedstawiane nowe rozwiązania radiokomunikacyjne (system łączności TETRA, LTE).

Nie stwierdzono zgłaszania przez strażaków KW PSP potrzeb szkoleniowych (doskonalenia zawodowego) w zakresie użytkowania systemów łączności.

(akta kontroli str. 48; 143-151)

1.6.

KW PSP w Rzeszowie oraz jednostki podległe realizując zakupy sprzętu łączności określają wymagania techniczne dostarczanego sprzętu określone przez KG PSP zawarte w Instrukcji Organizacji Łączności oraz koncepcji migracji do sieci cyfrowych DMR. Dane radiowe są aktualizowane w prowadzonej dokumentacji łączności oraz w bazie danych systemu SWD-ST. Maszty antenowe w KW PSP w Rzeszowie były terminowo poddawane okresowym przeglądom technicznym, z których sporządzano protokoły przeglądów. W Komendzie prowadzono dokumentację eksploatacji masztów antenowych, w której odnotowywano informacje dotyczące masztów antenowych, w tym dane dotyczące konserwacji masztu i uziemienia ochronnego oraz wskazywano datę następnego badania/przeglądu. Data następnego badania/przeglądu masztów antenowych KW PSP przypada na wrzesień 2026 r.

Wyposażenie w sprzęt łączności radiowej KW PSP i jednostek podległych na dzień 30 września 2024 r., a także spełnianie określonych norm dla danego wyposażenia przedstawiało się następująco:

- radiotelefony cyfrowe (DMR) – 571 sztuk, z tego 45 sztuk znajdowało się w KW PSP - brak normy należności na opisany sprzęt,
- radiotelefony analogowe – 970 sztuk, z tego 78 sztuk w KW PSP - brak normy należności na opisany sprzęt,
- telefony satelitarne – Komenda i jednostki podległe nie dysponowały takimi urządzeniami - brak określenia norm należności na opisany sprzęt,
- stacje bazowe, BTS – 255 sztuk, z tego 26 sztuk w KW PSP (tj. 371,4% normy określonej dla tego sprzętu w Komendzie), - w jednostkach podległych nie wystąpiły braki, a ich ilość wynosiła od 100% do 333,3% normy określonej dla tego sprzętu,
- stacje przewoźne – 391 sztuk, z tego 28 sztuk w KW PSP (tj. 121,7% normy określonej dla tego sprzętu w Komendzie), - w jednostkach podległych ich ilość wynosiła od 100% do 133 % normy określonej dla tego sprzętu,
- stacje noszone – 938 sztuk, z tego 69 sztuk w KW PSP (tj. 230% normy określonej dla tego sprzętu w Komendzie), - w jednostkach podległych nie wystąpiły braki, a ich ilość wynosiła od 102% do 294% normy określonej dla tego sprzętu,
- inne środki łączności radiowej (służbowe telefony komórkowe) – 233 sztuk, z tego 38 sztuk w KW PSP, - brak normy należności na ten sprzęt.

Poddany oględzinom sprzęt łączności Komendy posiadał odpowiednie certyfikaty i spełniał wymagania techniczne określone przez KG PSP w Instrukcji Organizacji Łączności.

²⁵ Motorola Solution oraz HMF Smart Solution.

W Komendzie znajduje się egzemplarz Krajowych Danych Radiowych²⁶, który został przysłany do KW PSP w dniu 12 kwietnia 2021 roku. Po tej dacie nie odnotowano zmian Krajowych Danych Radiowych.

(akta kontroli str. 6-14; 17-46; 63-81; 152-275)

1.7.

W latach 2022-2024 (do 30 września) KW PSP wydatkowała łącznie kwotę 10.327.034,64 zł na rozwój i utrzymanie środków łączności. W tym okresie jednostki podległe (KP/M PSP) wydatkowały na ten cel łącznie kwotę 1.213.273,02 zł.

Źródłem finansowania wymienionych wydatków Komendy były:

- środki z programów UE (środki RPO województwa podkarpackiego) – 10.093.599,15 zł, tj. 97,7% poniesionych przez Komendę wydatków na rozwój i utrzymanie środków łączności w badanym okresie,
- środki budżetowe – 196.068,09 zł, tj. 1,9% poniesionych przez Komendę wydatków na rozwój i utrzymanie środków łączności w badanym okresie,
- środki z funduszu pomocy – 37.367,40 zł, tj. 0,4% poniesionych przez Komendę wydatków na rozwój i utrzymanie środków łączności w badanym okresie.

A. Ze środków UE finansowane były wydatki na:

- budowę sieci zwiększonego zasięgu – 7.661.799,15 zł,
- zakup dwóch samochodów (Samochód Lekki Rozpoznawczo-Ratowniczy SLRR) – 2.431.800 zł.

Sieć zwiększonego zasięgu została ukończona w 2023 r. a jej celem było zwiększenie zasięgów powiatowych sieci radiowych.

Sieć składa się z 73 wyniesionych stacji radiowych (zdalnie sterowane stacje bazowe wraz z anteną/zespołem anten VHF, sterowane po radiolinii lub Internecie), a jej elementy są rozmieszczone w 98 lokalizacjach województwa (29 to punkty transmisji radioliniowej: 5 punktów pośrednich, 29 punktów końcowych pojedynczych, 5 punktów końcowych podwójnych), które służą do zdalnego sterowania stacji wyniesionych z systemu integrującego środki łączności.

Zakup dwóch SLRR podyktowany był zwiększeniem możliwości mobilnego wykorzystania systemów łączności podczas działań ratowniczych i ćwiczeń. Samochody (SLRR) przeznaczone były dla KW PSP i KM PSP w Przemyślu. Główne funkcje tych samochodów to:

²⁶ Krajowe dane radiowe w PSP odnoszą się do informacji i zasobów związanych z systemami łączności radiowej używanymi przez jednostki PSP do koordynacji działań ratowniczych, operacyjnych oraz codziennych obowiązków. Łączność radiowa jest jednym z kluczowych narzędzi w działaniach ratowniczych, umożliwiając efektywną komunikację pomiędzy strażakami, dowódcami, stanowiskami kierowania, a także z innymi służbami. Dane radiowe są podstawowymi informacjami umożliwiającymi pracę środków radiowych UKF. Zawierają zestaw informacji określających: sieć, nazwę użytkownika, numer kanału radiowego, kryptonimy i sygnały radiowe. Wymiana korespondencji radiowej może być prowadzona wyłącznie przy użyciu kryptonimów oraz zachowaniu zasad określonych w „Instrukcji organizacji łączności radiowej”. Zmiana danych radiowych następuje wyłącznie po uzyskaniu akceptacji Dyrektora właściwego ds. łączności w Komendzie Głównej PSP. Krajowe dane radiowe PSP mogą być klasyfikowane jako informacja niejawna, szczególnie jeśli dotyczą szczegółów technicznych, częstotliwości używanych w sytuacjach kryzysowych lub procedur operacyjnych. Ochrona takich danych ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i operacyjnego, a także ochronę przed potencjalnymi zagrożeniami, takimi jak zakłócenia radiowe lub próby przechwytywania informacji przez nieuprawnione osoby.

- mobilna stacja radiowa, która może być zadysponowana do miejsca prowadzenia działań ratowniczych zapewniając:
 - a. miejsce pracy dla sztabu wspierającego Kierującego Działaniem Ratowniczym,
 - b. łączność radiową z możliwością utworzenia do 3 sieci radiowych, łączność IP do Internetu i sieci intranet PSP województwa podkarpackiego, łączność telefoniczną w oparciu o sieć GSM,
 - c. obserwację i przekaz obrazu z miejsca zdarzenia z wykorzystaniem kamery CCTV w technologii optycznej i termicznej zainstalowanej na maszcie pneumatycznym,
 - d. wsparcie dla punktu przyjęcia sił i środków zapewniając miejsce pracy, obserwację terenu i łączność radiową i telefoniczną GSM.
 - zapasowe miejsce pracy dla Stanowiska Kierowania Komendanta PSP. W przypadku zaistnienia sytuacji, w której z różnych przyczyn zajdzie potrzeba ewakuacji pracowników z budynku komendy PSP (np. skażenie chemiczne, biologiczne itp.) na bazie samochodu można zorganizować stanowisko kierowania PSP w zapasowym miejscu pracy z zachowaniem dostępu do wszystkich zasobów łączności radiowej.
- B. Ze środków funduszu pomocy finansowane były wydatki na zakup radiotelefonów DMR, z tego 7 sztuk Motorola R7 i 3 sztuk Motorola DM4601e.
- C. Ze środków budżetowych finansowane były wydatki na utrzymanie i eksploatację sieci oraz zakup wyposażenia do samochodu SDŁ, w tym 7 sztuk radiotelefonów Motorola DM4601e.

(akta kontroli str. 276-286)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli używany w latach 2022-2024 r. przez PSP system analogowej łączności radiowej, nie spełniał wymagań stawianych systemowi łączności radiowej służb porządku publicznego i ratownictwa, gdyż możliwe było jego zakłócanie oraz podsłuch. Prawidłowo podjęte przez KW PSP działania, w tym pozyskanie środków UE, zapewniły osiągnięcie zasięgu łączności na terenie całego województwa podkarpackiego. Osiągnięty w trakcie kontroli 100% stan wyposażenia w sprzęt łączności zgodny ze standardem DMR, pozwoli na migrację sieci KW PSP do standardu DMR.

Komenda umożliwiła wsparcia techniczne użytkowników systemów łączności i zapewniła szkolenia zawodowe funkcjonariuszy. Posiadany sprzęt łączności radiowej jest wystandaryzowany i odpowiednio zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych.

W ocenie NIK zatrudnienie w Komendzie było niewystarczające dla realizacji celów i zadań KW PSP w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa systemów łączności.

2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemów łączności radiowej.

Opis stanu
faktycznego

2.1.

W 2012 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydzielił krajową sieć radiową współdziałania pomiędzy służbami biorącymi bezpośredni i pośredni udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych (Kanał B112). Sieć ta możliwa była do wykorzystania na radiotelefonach przewoźnych i noszonych (sieć ruchoma). Abonentami tej sieci była m.in. Państwowa Straż Pożarna, Policja, Straż Graniczna, Służba Ochrony Państwa oraz inne podmioty włączone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie składanych wniosków²⁷.

W dniu 17 kwietnia 2019 r. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej określił „Zasady organizacji i funkcjonowania radiowej sieci współdziałania służb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji”. W dokumencie tym określono zasady prowadzenia wspólnych działań i akcji ratowniczych przez poszczególne służby określone w tym dokumencie (Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna, Straż Graniczna, Służba Ochrony Państwa). Wskazano, iż kanałem radiowym przeznaczonym do organizacji łączności współdziałania pomiędzy służbami jest kanał o oznaczeniu B112 i kanał ten winien zostać udostępniony na urządzeniach radiowych noszonych i przewoźnych użytkowników.

Komenda oprócz wskazanej sieci (B112), do współpracy (komunikacji) ze statkami powietrznymi wykorzystywała Krajową Sieć Współdziałania ze Statkami Powietrznymi uruchamianą doraźnie na terenie kraju z zastosowaniem stacji stacjonarnych, przewoźnych i noszonych, zapewniającą łączność pomiędzy jednostkami PSP, a statkami powietrznymi, biorącymi udział w akcjach ratowniczych, a także podpokładową sieć współdziałania ze statkami powietrznymi, która była przeznaczona do zapewnienia łączności załogi statku powietrznego z ratownikami realizującymi działania w celu ratowania życia, zdrowia lub mienia.

Celem usprawnienia komunikacji z innymi podmiotami Komenda realizowała zadania w oparciu o następujące porozumienia (umowy):

- w sprawie zasad współdziałania podczas akcji ratowniczych na terenie województwa podkarpackiego z 26 listopada 2004 r., pomiędzy Podkarpackim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, a Naczelnikiem Grupy Bieszczadzkiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. W myśl tego porozumienia łączność pomiędzy jednostkami Straży oraz Grupą Bieszczadzką GOPR w czasie wspólnych działań ratowniczych miała być realizowana poprzez wymianę radiotelefonów oraz z wykorzystaniem telefonii komórkowej,
- w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji z 30 grudnia 2019 r. które obejmowało współpracę w zakresie teleinformatycznym w oparciu o Radiową Sieć Współdziałania służb podległych MSWiA podczas działań ratowniczych (kanał B112), Krajową Sieć Współdziałania ze statkami powietrznymi. Porozumienie to przewidywało możliwość organizacji współdziałania w oparciu o środki łączności będące w dyspozycji tych jednostek, dopuszczając możliwość wzajemnego udostępniania sprzętu oraz własnych kanałów i grup radiowych,
- dotyczącego integracji systemów łączności radiowej Państwowej Straży Pożarnej z Wojskową Ochroną Przeciwpowodzią na potrzeby wspólnych działań ratowniczych w celu ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska, z 10 października 2022 r.,

²⁷ Na koniec 2019 roku w sieci tej było około 20 podmiotów.

- w sprawie zasad współdziałania Lotniczego Pogotowia Ratunkowego z Jednostkami Ochrony Przeciwpożarowej działającymi w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego z dnia 23 września 2022 r.

Ponadto w 2018 r. utworzono sieć (przypisano kanał radiowy B094) dla potrzeb organizacji Krajowej Sieci Współpracy z Harcerzami (KSH). Sieć taka została zorganizowana i była wykorzystywana do współpracy z komendanturami organizacji harcerskich podczas organizacji obozów harcerskich, a sama współpraca polegała na zapewnieniu łączności radiowej pomiędzy najbliższą komendą miejską lub powiatową PSP oraz obozem harcerskim, przy wykorzystaniu środków łączności PSP udzielonych harcerzom (radiotelefony noszone, przenośne i radiotelefony bazowe).

(akta kontroli str. 287-422)

W trakcie kontroli celem ustalenia skuteczności prowadzonej łączności radiowej na kanale B112 pomiędzy KW PSP, a Komendą Miejską Policji w Rzeszowie, Komendą Wojewódzką Policji w Rzeszowie oraz Komendą Miejską PSP – w dniu 25 października 2024 r. przeprowadzono oględziny funkcjonowania systemu łączności. W trakcie prowadzonych oględzin jednostki wywoływały się wzajemnie weryfikując jakość połączenia. Nie stwierdzono wystąpienia problemów technicznych, słyszalność była dobra.

Według wyjaśnień udzielonych podczas oględzin²⁸, ideą MSWiA było stworzenie możliwości współdziałania na jednym kanale w sytuacji, kiedy jest taka potrzeba, nie zaś jako obowiązującą zasadę, a samo połączenie pomiędzy poszczególnymi służbami zostało wcześniej umówione (kanał ten nie jest na co dzień wykorzystywany).

Ponadto Przedstawiciel Straży wyjaśnił, że kanał B112 nie jest wykorzystywany we wszystkich sytuacjach współdziałania służb, nie taka była też intencja MSWiA. Każda jednostka działa na innej częstotliwości radiowej (Policja, Straż Pożarna itd.). Kanał B112 ma ograniczone możliwości i łatwo zakłócić połączenia, co zostało zademonstrowane podczas oględzin.

(akta kontroli str. 17-46)

2.2.

Komenda nie zawierała porozumień z innymi służbami (podmiotami) działającymi w zakresie zarządzania kryzysowego (obronności państwa), dotyczących systemów łączności radiowej.

KW PSP była abonentem Sieci Zarządzania Wojewody Podkarpackiego, której podstawowym zadaniem było zapewnienie łączności pomiędzy Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Powiatowymi Centrami Zarządzania Kryzysowego, a także wytypowanymi obiektami włączonymi do Systemu Radiowych Sieci Zarządzania Wojewody Podkarpackiego, natomiast sama współpraca z Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim w Rzeszowie polegała na użytkowaniu udzielonego przez Urząd radiotelefonu stacjonarnego, który jest obsługiwany przez dyżurnych Stanowiska Kierowania Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (podstawowym zadaniem tego systemu łączności jest zapewnienie komunikacji pomiędzy Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego, Powiatowymi Centrami Zarządzania Kryzysowego oraz wytypowanymi obiektami włączonymi do Systemu Radiowych Sieci Zarządzania Wojewody Podkarpackiego).

Ponadto Podkarpacki Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w dniu 6 sierpnia 2020 r. wydał Zarządzenie Nr 66/2020 w sprawie organizacji

²⁸ Podczas oględzin obecni byli przedstawiciele Komendy Miejskiej PSP, Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie oraz Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

i funkcjonowania systemu stałych dyżurów. W Zarządzeniu tym wyznaczone zostały zasady przygotowania, organizacji i funkcjonowania systemu stałych dyżurów Straży, których zadaniem było zapewnienie łączności z organami władzy państwowej i samorządowej (kwestia organizacji stałych dyżurów została opisana w sekcji dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości).

KW PSP na wypadek wystąpienia poważnego zagrożenia wewnętrznego lub zewnętrznego opracowała następujące plany:

- Plan działania Komendy podczas podwyższania oraz obniżania stanów gotowości obronnej,
- Instrukcja alarmowa i powiadamiania stanu osobowego Komendy,
- Dokumentacja planistyczna funkcjonowania jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej woj. podkarpackiego w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa w czasie wojny, która obejmuje Tabelę realizacji zadań operacyjnych oraz Karty realizacji zadań operacyjnych.

(akta kontroli str. 423-461)

2.3

Komenda organizowała ćwiczenia ratownicze, w których brały udział służby współdziałające (Policja, Straż Graniczna, struktury zarządzania kryzysowego). W przypadku tego rodzaju ćwiczeń uruchamiane były sieci łączności dla potrzeb związków taktycznych oraz osób zajmujących się organizacją tych ćwiczeń, natomiast nie prowadzono ćwiczeń ukierunkowanych jedynie na łączność.

Podczas tego rodzaju ćwiczeń powoływane były sztaby do wsparcia kierującego działaniami ratowniczymi, w tym z wykorzystaniem samochodów dowodzenia i łączności lub samochodów rozpoznawczo – ratowniczych z funkcją łączności.

W ramach tego rodzaju ćwiczeń funkcjonował zespół łączności, którego zadaniem było opracowanie schematu łączności, w porozumieniu z kierującym działaniami ratowniczymi.

W dniach 24 – 27 października 2022 r. na podstawie rozkazu Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej zorganizowano na terenie woj. podkarpackiego manewry zgrywające służby i instytucje pod kątem wykorzystania śmigłowców do działań ratowniczych i ratowniczo-gaśniczych, w których brała udział Komenda.

W manewrach udział wzięły również: Komenda Główna Straży Granicznej, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej, Komenda Główna Policji, Zarząd Lotnictwa Policji Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji, Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych, 25 Brygada Kawalerii Powietrznej, Jednostka Wojskowa 2305, Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych i inne.

Po zakończonych manewrach sformułowano wnioski końcowe, w tym w zakresie łączności, w których wskazano, iż za pomocne uznano wprowadzenie do działań samochodu SDŁ wspomagającego organizację oraz wsparcie w zarządzaniu przestrzenią powietrzną, a także wskazano na potrzebę stworzenia możliwości nasłuchu cywilnych częstotliwości lotniczych celem lepszego podglądu w danym obszarze wykonywanych lotów. Zwrócono również uwagę na zakłócania w nadawaniu i odbiorze przy jednoczesnym wykorzystaniu jednego z kanałów. Podniesiono również, że należy usystematyzować i ujednolicić budowanie i wykorzystanie łączności radiowej na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych oraz ćwiczeń z wykorzystaniem śmigłowców oraz helików lotniczych/zestawów słuchawkowych. Stwierdzono także zauważalny brak wiedzy co do dostępnych możliwości zapewniających maksymalny poziom bezpieczeństwa wykonywanych działań.

W 2023 roku zorganizowano wojewódzkie ćwiczenia na terenie powiatu jasielskiego, podczas których wykorzystano kompanijne stanowisko dowodzenia (należące do Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Łańcucie), natomiast w 2024 roku zorganizowano ćwiczenia w powiatach: lubaczowskim, mieleckim i ropczycko – sędziszowskim (po ćwiczeniach tych nie wydawano rekomendacji w zakresie systemów łączności Komendy).

Po ćwiczeniach z 2023 roku sformułowano wniosek, dotyczący poprawy form organizacji łączności, zgodnie z którym biorąc pod uwagę problemy z łącznością radiową w sztabie, zaproponowano, m.in. aby opracować mobilny system łączności zintegrowanej, działający w oparciu o infrastrukturę masztową samochodu batalionowego stanowiska dowodzenia oraz konsolę zintegrowanej łączności.

W 2023 r. Komenda brała udział w międzynarodowych ćwiczeniach ratowniczych, (Cooperation 2023). W ćwiczeniach z województwa podkarpackiego brała udział także specjalistyczna grupa ratownictwa wodno–nurkowego z Przemyśla, samochody dowodzenia i łączności wraz z obsługą Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie, dron z dwoma operatorami i samochodem (po ćwiczeniach tych nie wydano rekomendacji dotyczących systemów łączności Komendy). KW PSP nie organizowała szkoleń z zakresu łączności.

(akta kontroli str. 423-474)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Komendy w obszarze komunikacji z innymi służbami, a także tworzenia warunków interoperacyjności systemów łączności. Komenda zawarła szereg porozumień w zakresie współpracy ze służbami podległymi MSWiA, niemniej jednak kanał B112, który z założenia miał służyć do komunikacji pomiędzy tymi służbami, nie był w praktyce wykorzystywany do tego celu.

Komenda brała udział w ćwiczeniach, których jednym z celów była poprawa systemów łączności, a wypracowane rozwiązania w tym względzie pozwalały na współpracę pomiędzy poszczególnymi formacjami w sytuacjach kryzysowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 29 listopada 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontrolerzy:

Jacek Wolan
Główny specjalista kontroli państwowej

p.o. Wicedyrektor

Witold Pałasz

/-/

*p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Witold Pałasz*

Paweł Rakowski
Starszy inspektor kontroli państwowej

/-/